

БӨЛІМ: МҰХТАР ШАХАНОВ / ӨЛЕҢДЕР

Саматтың жұбайы Айжанармен жекпе-жек

ЖАРИЯЛАНДЫ
26.01.2022СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/112980/>

Замана тұр бөркін алып ойланып,
Сол түнгі ойлар кетті бізді қайда алып?
...Сол түні біз сенің туған сіңліңнің
Он сегізге толған күнін тойладық.
Мен қуана тост көтердім қызға арнап:
— Ал сапарың сәтті болсын, қызғалдақ.
Өмір мынау:
Қатар тосқан жеңілі мен ауырын,
Қайғысы мен сауығын,
Шуағы мен дауылын.
Бүгін, міне, сенің туған күніңде
Қандай тілек айтсам екен, бауырым?
Саған байлық тілер ем мен, бірақ ол — бір әңгүдік,
Есігіңнен кіргенімен паң күліп,
Жүргенімен шеру тартып, сән құрып,
Саған жолдас бола алмайды ол мәңгілік.
Бәлкім, ерлік тілер ем мен тамыр алған төзімнен,
Ерлік сезім бірақ сенің табылады өзіңнен,
Онсыз адам жүре ала ма соқпақтар мен жолсызда,
Ал сұлулық тілер едім, сұлусың сен онсыз да.
Қайтсем екен?
Мен одан да бүкіл адам аңсаған,
Бүкіл адам сан мың жылдар арман етіп, шаршаған,
Азы жетіп, ал сан мыңы тек елесін тамсанған,
Кез келгеннің бақшасында піспейтін,
Кез келгеннің уысына түспейтін,
Зор махаббат тілейінші мен саған,
— Деп едім.
Тіпті сол сәт ұқпай қалдым себебін,

Сен орныңнан кенет атып тұрдың да:
— Махаббат жоқ! — деп күрсіндің, ызғар шашып қабағың.
Мен жүзіңе аң-таң қалып ежірейе қарадым,
Қарап едім, жасқа толып кеткен екен жанарың.
— Махаббат жоқ! — дедің тағы, — ол — әншейін далбаса,
Ғашықпын деп,
Сүйемін деп,
Сенем деп,
Адамдардың бірін-бірі алдайтыны болмаса,
Махаббат жоқ, ол — әншейін далбаса!
Айтып-айтпай не керек,
Бір кез мен де мына сіңлім сияқты
Ұяң едім, сұлу едім керемет.
Менің асқақ сезімімнен үміткер
Аз болмайтын біздің жақта жігіттер.
Қатал-қиқар тағдырынан тек махаббат сұраған,
Махаббатты таппай қойман деп талпынса бір адам,
Ол мен едім.
Бірақ бүгін сол сезімнен не қалды?
Сондағы үміт талдан ұшқан жапырақтай жоғалды.
Қазір момын күйеуім бар және екі-үш балам бар,
Жағдайым жоқ ештеңеге алаңдар.
Не ішемін, не киемін демеймін,
Мәселесін шешіп алғам қарын менен көмейдің.
Міне, қара, саусақтарым көрінбейді алтыннан,
Тек баяғы шат қиял жоқ сан тарапқа шарқ ұрған,
Тек баяғы жігіттер жоқ тереземді торыған,
Олардың да бағы алыстау болған шығар сорынан.
Кездескенде жалқау тартқан басын изеп өтеді,
Ұлын ертіп соңынан.
Жылдар бойы алаңдаумен қуатымды сарқыдым,
Босқа шаштым жігерімнің жарқылын.
Жер бетінде махаббаттың бар екені шын болса,
Айтшы, кәне, мен неліктен жолықпадым, жарқыным?
Үндемедім, тарылғандай кеңісім.
Мосқал көрші жауап берді мен үшін.
— Иә, иә, өміріңе өкпелісің, қарындас,
Оған біраз себептер бар,
Тірлікте бір бекеттер бар кілтін таппай, алынбас.
Ырық бермес бөгеттер бар не түрлі,

...Алматыдан шыққан жолдың барлығы
Отырарға бастап алып бармайтыны секілді.
Өмірдегі сан салалы жолығу мен жүздесу,
Табысу мен кездесу,
Талпыну мен түйісу,
Сағыну мен сүйісу,
Тіпті кейде одан да өзге сезімдер
Махаббатқа бастап бара алмайтыны белгілі,
Махаббат ол — жан мен тәннің тізе қосқан ерлігі.
Не болды екен сені мұнша жүдеткен,
Үміт қайда жүрегіңе гүл еккен?
Сұлулығың кем емес қой Баяннан,
Ақылың да кем түспейді Жібектен.
Сенде де бар тым сезімтал көз, көңіл,
Көңілі мен көздеріндей өзгенің.
Айлы кеште саған да айтты ғашығың
Ұлы Абайдың Тоғжанға айтқан сөздерін.
От боп өртеп ғашықтықтың ықпалы,
Ән қостыңдар...
Жұрт қуана құптады.
Талпындыңдар,
Алқындындар, ал бірақ
Одан Қозы, сенен Баян шықпады.
Неге бұлай?
Өмір бақи бұл сұрақ
Өтер, мүмкін, намысыңды шымшылап.
Қайда жүрсе тек өз әнін айтатын,
Елікпейтін өзге шу мен сарынға,
Қажымайтын қар мен желдің өтінде,
Махаббат та ұқсайды ұлы дарынға,
Шын дарындар аз ғой жердің бетінде.
Иә, махаббат — қайсар құзды жарып өтер тасты жол,
Махаббатта сезім ғана ойнамайды басты рөл,
Ұға алмадың сен оны, айнама.
Жеткен жерге талабың мен ақылың,
Сезімің мен батылың,
Қырсыққанда, жетпей қалдыт шыдамың,
Әне, соның кесірінен қаншама жыл жыладың.
Шыдам жоқта, төзім жоқта,
Көкірегіңде көзің жоқта,

Жүрегіңде ерлік жоқта қорғай алар шаттығын,
Махаббат та жоқ, күнім!
Кездер аз ба ой көргенді көз көрер,
Отын өзің жаға алмаған,
Өзің іздеп таба алмаған асылды
Таппайды деп неге ойлайсың өзгелер?
Қарашы, әне, мына сіңлің сияқты
Инабатты, албырт әрі ұятты,
Алаулаған желегі
Соңымыздан асау ұрпақ, арынды ұрпақ келеді.
Оларға пәс болар әлі
Бізге биік көрінетін төбелер.
Біз сүрінген кезеңдерден,
Біз жүзуге жасқанған өзендерден
Солар жүзіп өтеді деп сене бер.
Бұған күмән келтіруің азаматтық болмас та.
Бүкіл адам іздегенмен бақыт жолын, бақ жолын,
Ешкім оңай таба алмайды Абайы мен Тоғжанын.
Өйткені асқақ азаматтық жоқ жерде,
Қайсар сенім жоқ жерде,
Махаббат та жоқ, жаным! — ?
Ортамызда қалжың айтып бір жігіт,
Отыр еді қалың жұртты күлдіріп.
Отыр еді бізден гөрі сіңліңе
Жақын, сырлас екендігін білдіріп.
— Ал мен таптым Тоғжан сынды пәк жанды, —
деді ол масаң діріл қосып сөзіне.
— Өзің Абай болмаған соң,
Мазалама Тоғжанды, — деді сіңлің жас үйіріп көзіне...- ?..

Мұхтар Шаханов

ҚМ АА Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.